

1. 6. 2016

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Může stíhaná právnická osoba dostat milost?

Název tohoto článku může sice vyvolat dojem, že jeho autor patrně vynechal medikaci, nicméně odráží pouze fakt, že časy se mění. Pokud by tato myšlenka měla být pokládána za naprosto bizarní, je třeba si položit otázku, jestli není poněkud bizarní i samotné trestní stíhání právnických osob? A nemůže se snad i stíhaná právnická osoba ocitnout v situaci, která v přeneseném slova smyslu odpovídá některé fatální situaci stíhané osoby fyzické?

Pravomoci prezidenta republiky, umožňující jeho mimořádný zásah do kompetencí orgánů činných v trestním řízení, zakotvuje Předpis č. [1/1993](#) Sb., Ústava České republiky ze dne 16. prosince 1992:

Čl. 62 písm. g):

Prezident republiky odpouští a zmírňuje tresty uložené soudem a zahlazuje odsouzení.

Čl. 63 písm. j) :

Prezident republiky nařizuje, aby se trestní řízení nezačalo, a bylo-li zahájeno, aby se v něm nepokračovalo.

Prezident republiky Miloš Zeman rozhodl dne 29. listopadu 2013 o přenesení pravomoci v řízení o udělení milosti na ministra spravedlnosti. Na základě zmocnění, daného mu ustanovením § 366 odst. 2 zákona č. [141/1961](#) Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, přenesl na ministra spravedlnosti svoji pravomoc:

1. provádět řízení o žádostech o milost,
2. zamítat žádosti o milost s výjimkou žádostí osob trpících závažnou chorobou nebo nevyléčitelnou chorobou bezprostředně ohrožující život, pokud nebudou soudem shledány podmínky pro užití ustanovení § 327 odst. 4 trestního řádu.

Nyní k právnickým osobám. Zákon č. [418/2011](#) Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, je sice účinný již od 1. ledna 2012, ale za tuto dobu je jasné pouze to, že právní jistoty stíhaných právnických osob se blíží nule. Neexistuje žádná relevantní judikatura, která by nám řekla, co je správné a co správné není.

Nejistota panuje zejména v procesních otázkách, kde vzniklo určité právní vakuum mezi citovaným zákonem a mezi trestním řádem. Může například dlouholetý člen statutárních orgánů obchodní korporace a současně její významný akcionář odmítnout jako svědek bez hrozby sankce výpověď proti „svoji“ stíhané právnické osobě jako „osobě blízké“? Jak se zastaví trestní stíhání právnické osoby v případě zjištění, že podmínky „přičítání“ splněny nejsou? Právnická osoba se přece žádného vlastního skutku nedopouští, takže potom nelze konstatovat ani to, že se skutek nestal ani to, že se ho nedopustila ...

A dále například: přechází trestní odpovědnost právnické osoby prodejem podniku anebo ne? Jak se v této otázce správně orientovat, když se na jejím výkladu mezi sebou neshodnou ani dva profesori práva? A to zde necháme prozatím raději stranou teorii fikce podle nového občanského zákoníku, která zcela eliminuje vlastní vůli právnické osoby a tím více samozřejmě její vůli páchat trestnou činnost ...

Jisté je tak pouze to, že podle teorie i praxe má stíhaná právnická osoba stejná ústavní práva, jako osoba fyzická.

Situace je tedy poněkud zapeklitá a je složitější o to více, že trestní stíhání právnické osoby může mít daleko širší a závažnější dopady, než trestní stíhání jakékoliv osoby fyzické (viz zejména zaměstnanci a jejich rodiny, obchodní partneři všeho druhu, apod.).

Dále je třeba konstatovat, že Nejvyšší státní zastupitelství zpracovalo a dne 17. prosince 2014 vydalo Zvláštní zprávu o poznatcích z aplikace zákona č. [418/2011](#) Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim sp. zn. 7 NZN 604/2014. Z hlediska posuzovaných souvislostí zde stojí za zmínku stanovisko odboru závažné hospodářské a finanční kriminality Vrchního státního zastupitelství v Praze, podle kterého by bylo v budoucnosti vhodné zavedení principu subsidiarity stíhání právnických osob, neboť v některých případech tyto nemají žádný majetek, nevyvíjejí žádnou činnost a v úvahu zde připadá pouze jejich zrušení.

(K tomu lze doplnit, že v současné době jsou trestně stíhány i právnické osoby, které jsou v konkursu anebo v likvidaci, přičemž je třeba připustit, že takové trestní stíhání zcela postrádá jeho, zákonodárcem předpokládaný, účel a smysl, protože jeho význam z hlediska individuální i generální prevence je zjevně nulový. Mohla by zde v budoucnosti fungovat nová zásada oportunity?)

Z uvedeného je patrné, že rázná snaha orgánů činných v trestním řízení o postih všech - ať již skutečných anebo fiktivních (zejména korporátních) - viníků a to zcela bez ohledu na jejich faktickou situaci i bez ohledu na oprávněné zájmy třetích osob, by měla vést k myšlence o možnosti aplikace určitého výjimečného korektivu. Právnická osoba samozřejmě nemůže trpět závažnou chorobou nebo nevléčitelnou chorobou bezprostředně ohrožující její život, nicméně může velmi snadno mít ve svém „životě“ takové problémy, které jsou s tímto stavem zcela srovnatelné.

Patrně první žádost o milost pro trestně stíhanou právnickou osobu byla podána autorem tohoto článku dne 7. března 2016. Jaké asi bude odůvodnění čehokoliv?

JUDr. Jan Vidrna,
spolupracující advokát

[Advokátní kancelář Mgr. Robert Pergl](#)

Na Ořechovce 580/4
162 00 Praha 6 - Střešovice

Tel.: +420 224 232 611

Fax: +420 233 313 067

e-mail: jan.vidrna@akpergl.cz

Další články:

- [Podmíněné upuštění od trestního stíhání: racionální odklon u právnických osob](#)
- [Zkreslené vzpomínky v trestním řízení vedeném pro pohlavní zneužívání](#)
- [Přenositelnost důkazů z daňového do trestního řízení](#)
- [Praktický návod na úspěch žádosti o podmíněné propuštění od roku 2026](#)
- [Přijetí prohlášení viny a povinnost soudu vypořádat námitky poškozeného](#)
- [Podmínky pro uložení trestu vyhoštění cizince](#)
- [Zamyšlení nad systémem alternativních trestů: poznámky na pozadí mezinárodní vědecké konference „Rethinking Sentencing: Are We Getting Justice Right?“](#)
- [Správné určení počátku běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení soudu, kterým se nařizuje výkon trestu odnětí svobody](#)
- [Rozšiřování státní moci při implementaci acquis EU: český fenomén gold-platingu na příkladu konfiskační směrnice](#)
- [Změna způsobu určování výše peněžité pomoci obětem: Řešení všech dosavadních problémů?](#)
- [Uplatnění adhezního nároku v trestním řízení a správním řízení](#)